

NOTAT

MULIGHEDER FOR AT BINDE VARMEFORBRUGERE I NYE OMRÅDER

1. INDLEDNING, INDHOLDSFORTEGNELSE OG SAMMENFATNING

1.1 Indledning

Svendborg Kommune ("Kommunen") overvejer at stille garanti for udrulning af fjernvarme i nye fjernvarmeområder i Ollerup, V. Skerninge og Ulbølle samt i Lundeborg.

Henset til, at der ikke kan pålægges tilslutningspligt, og til, at varmekonsumenterne normalt frit kan opsige aftalen om tilslutning, ønsker Kommunen en redegørelse for, i hvilket omfang det er muligt at binde fjernvarmekonsumenterne ("forbrugere") til at betale til projektet i de aftaler, der indgås med disse forbrugere.

1.2 Indholdsfortegnelse

1.	INDLEDNING, INDHOLDSFORTEGNELSE OG SAMMENFATNING	1
2.	FORBRUGERNE HAR RET TIL AT SIGE OP	4
3.	BETALING STRAKS FOR TILSLUTNING	4
4.	MODEL FOR UDTRÆDESESGODTGØRELSE	5
5.	GENERELLE KRAV TIL EN AFTALE MED FORBRUGERNE	5
6.	EVENTUELT SVIGTENDE FORUDSÆTNINGER.....	6
7.	KAN MODELLEN TILSIDESÆTTES SOM URIMELIG.....	6
8.	VIRKNINGEN AF EN SÆRLIG MODEL PÅ OPNÅELSE AF AFTALER OM TILSLUTNING.....	8

1.3 **Sammenfatning**

1.3.1 *Regler om opsigelse*

Forbrugerne har ret til at opsige en aftale om fjernvarme med kort varsel og kan sige op, før fjernvarmen er udrullet.

Det er antaget i domspraksis, at der i stedet kan opkræves en udtrædelsesgodtgørelse. Der er dog ikke praksis om betaling af udtrædelsesgodtgørelse, før der er sket tilslutning.

Der er som udgangspunkt aftalefrihed også på dette område, om end med mulighed for at tilsidesætte urimelige aftaler.

1.3.2 *Aftale om tilslutningsbidrag*

En aftale om, at der skal betales tilslutningsbidrag straks ved tilmelding, og før der er rullet fjernvarme ud, vil kun have den ønskede virkning, hvis forbrugeren ikke kan få sine penge tilbage ved opsigelse.

Det vil reelt virke som en udtrædelsesgodtgørelse, og der kan derfor henvises til vurderingen af en udtrædelsesgodtgørelse, jf. nedenfor under punkt 1.3.3 – 1.3.9.

1.3.3 *Model for udtrædelsesgodtgørelse*

Dansk Fjernvarmes model for udtrædelsesgodtgørelse er ikke effektiv under udrulning.

Det er derfor bedre med en model, hvor der i nye områder skal betales en forholdsmæssig del af omkostningerne ved udrulning til det pågældende område.

Det kan som udgangspunkt aftales, at det er uafhængigt af omfanget af tilslutning og uafhængigt af, om der er sket tilslutning.

1.3.4 *Krav til en aftale om udtrædelsesgodtgørelse*

For at kunne håndhæve en aftale om udtrædelsesgodtgørelse skal sådanne leveringsbetingelser være anmeldt, forbrugeren skal være bekendt med vilkårene, som bør være fremhævet for forbrugeren. Vilkårene skal tillige være klare.

1.3.5 *Svigtende forudsætninger*

Selvom disse forudsætninger er opfyldt, er der risiko for, at en forbruger vil kunne opsige uden at betale udtrædelsesgodtgørelse, hvis forudsætningerne for tilmelding svigter, fx fordi varmepriserne bliver meget højere end forudsat og/eller oplyst.

1.3.6 *Tilsidesættelse som urimelig*

Der er også risiko for, at en sådan model vil blive tilsidesat af Forsyningstilsynet som urimelig efter varmforsyningslovens § 21, stk. 4, om urimelige leveringsvilkår.

Tilsvarende kan Ankenævnet på Energiområdet tilsidesætte vilkåret som urimeligt, muligvis efter varmforsyningslovens bestemmelse og ellers efter aftalelovens § 38 c om urimelige forbrugervilkår.

Der kendes ikke praksis, som kan give en vejledning om et forventeligt udfald i sådanne sager.

Risikoen er dog øget ved, at der er tale om en model, som ikke svarer til den af Dansk Fjernvarme benyttede standard, men pålægger videregående forpligtelser.

1.3.7 *Tilsidesættelse ud fra reglerne om opsigelse*

Der er også en risiko for, at kravet om udtrædelsesgodtgørelse generelt kan blive underkendt som værende i strid med retten til at opsige med kort varsel.

Det har så vidt vides endnu ikke været rejst i praksis, men det kan blive forsøgt.

1.3.8 *Samlet vurdering af risiko*

Selv hvis alle krav til en aftale opfyldes, vil der være en mærkbar risiko for en underkendelse af et krav på betaling af udtrædelsesgodtgørelse, især hvis der skal betales ved opsigelse og ophør, før der er sket tilslutning til fjernvarme.

1.3.9 *Virkning for tilslutningsaftaler*

En meget klar aftale om betaling af udtrædelsesgodtgørelse, herunder ved opsigelse før der er sket tilslutning, kan medføre, at der sker væsentlig færre tilmeldinger, og at den nødvendige tilslutning ikke opnås, så projektet må opgives.

Det er en politisk vurdering, om det er at foretrække, at projektet opgives, fremfor at kommunen som garant påtager sig en betydelig forpligtelse, uden at forbrugerne reelt forpligter sig.

2. FORBRUGERNE HAR RET TIL AT SIGE OP

2.1 Dansk domspraksis om varmforsyningsaftaler

Det blev fastslået af domstolene omkring 1990, at man ikke kan binde forbrugere med uopsigelighed i varmeleveringsaftaler.

I stedet kunne man opkræve en udtrædelsesgodtgørelse.

2.2 EU's forbrugerftalereregler

EU's forbrugerftalereregler, som er kommet til senere, giver også forbrugeren ret til at opsige aftaler om løbende leveringer.

Det er vores vurdering, at disse regler omfatter varmelevering, da der er tale om en aftale både med hensyn til, om der skal leveres varme, og med hensyn til vilkårene herfor.

Der er også en risiko for, at sådanne vilkår kan være i strid med retten til at sige op, jf. herom nedenfor under punkt 7.4.

Det betyder, at en forbruger kan opsige en aftale om levering af varme, herunder en aftale om fremtidig levering af varme, med kort varsel, når der er gået 5 måneder fra indgåelsen af aftalen.

Om man kan binde forbrugere, vil derfor bero på de øvrige vilkår i en sådan aftale.

3. BETALING STRAKS FOR TILSLUTNING

Det kan overvejes at aftale, at forbrugeren skal betale for tilslutning straks og ikke først ved tilslutning.

Det kunne være som en deponering, men således, at forbrugeren ikke ville få beløbet retur ved opsigelse.

Noget sådant ville være en usædvanlig aftale, hvilket i sig selv kunne øge risikoen for en underkendelse.

Det er heller ikke givet, at beløbet til tilslutning ville være af samme størrelse som en eventuel udtrædelsesgodtgørelse. Det kan være mindre, hvis man gerne vil fremme tilslutning.

Essensen er, at en sådan aftale i realiteten vil svare til en aftale om en udtrædelsesgodtgørelse, dog med den forskel, at der skal betales straks efter underskrift.

At der skal betales straks, kan medvirke til, at forbrugeren lettere kan være klar over den forpligtelse, der påtages.

Det må omvendt forventes, at det vil gøre det sværere at få tilmeldinger.

Med hensyn til risikoen for, at forbrugeren ikke anses for bundet, vil det i alt væsentligt svare til situationen ved udtrædelsesgodtgørelse, jf. herom nedenfor punkt 5 – 7.

4. MODEL FOR UDTRÆDELSESGODTGØRELSE

4.1 Dansk Fjernvarmes standardleveringsbetingelser

I Dansk Fjernvarmes standard skal der ikke betales udtrædelsesgodtgørelse, hvis der kommer nye forbrugere til i stedet for. Det gør det svært at opkræve udtrædelsesgodtgørelse i en udrulningsfase.

Endvidere bygger udtrædelsesgodtgørelsen på en forholdsmæssig del af de hidtidige anlæg snarere end en andel af de nye.

Denne model er derfor ikke hensigtsmæssig ved udrulning af nye anlæg i separate områder.

4.2 Alternativ model

Det vil svare bedre til situationen under udrulning i separate områder, hvis udtrædelsesgodtgørelsen er en forholdsmæssig del af de investeringer, der skal foretages for at forsyne et nyt område med varme.

Det bør være uanset omfanget af tilslutning og af, om der kommer nye forbrugere til, og uafhængigt af tidspunkt, og skal også gælde, før der er tilsluttet.

5. GENERELLE KRAV TIL EN AFTALE MED FORBRUGERNE

5.1 Anmeldt til Forsyningstilsynet

En sådan aftale vil være en del af leveringsbetingelserne, og skal derfor være anmeldt til Forsyningstilsynet.

Det vil normalt også være tilfældet, men Kommunen kan som garantistiller have interesse i at sikre sig, at det er gjort.

5.2 Forbrugeren skal være bekendt med vilkårene

Det er ikke nødvendigvis nok, at der henvises til en hjemmeside mv.

Specielt når der bliver tale om usædvanlige og meget byrdefulde vilkår, må det sikres, at forbrugeren er gjort bekendt med disse. Det vil domstolene nøje påse.

Det må ses i sammenhæng med fremhævelse jf. herom nedenfor under punkt 5.3.

5.3 **Fremhævelse**

Når der er tale om forbrugeraftaler, er det generelt således, at særligt usædvanlige og/eller byrdefulde vilkår skal fremhæves.

Hvis man vil indgå en aftale om den alternative model, bør der derfor ske en meget tydelig fremhævelse af dette vilkår, også i selve den aftale, som forbrugeren skriver under og gerne lige ved det sted, hvor der skrives under.

Det skal være tydeligt forklaret, så der ikke er tvivl om, at forbrugeren må have forstået, hvad det drejer sig om.

5.4 **Aftalen skal være klar**

Der må ikke være mulighed for at fortolke aftalen mindre byrdefuldt for forbrugeren.

For i så fald følger det af Aftalelovens § 38 b, at når der tale om standardvilkår fra en erhvervsdrivendes side, skal aftalen fortolkes til fordel for forbrugeren.

6. **EVENTUELT SVIGTENDE FORUDSÆTNINGER**

Selvom de ovennævnte krav er opfyldt, kan forholdene have udviklet sig på en måde, der gør det muligt for forbrugeren at frigøre sig fra aftalen.

Der vil normalt ved tilmelding foreligge oplysninger om den forventede varmepris.

Hvis det fx viser sig, at varmeprisen bliver langt højere, vil det kunne tale med stor vægt for, at forbrugeren kan frigøre sig uden at skulle betale udtrædelsesgodtgørelse.

Det er en konkret vurdering som domstolene i sidste instans skal foretage, og som kommunen ikke vil kunne sikre sig imod på forhånd.

7. **KAN MODELLEN TILSIDESÆTTES SOM URIMELIG**

7.1 **Varmeforsyningslovens regler**

Efter varmforsyningsloven § 21, stk. 4, kan Forsyningstilsynet tilsidesætte leveringsbestemmelser som urimelige.

Forsyningstilsynet har overordnet forholdt sig til Dansk Fjernvarmes standarder uden at finde dem urimelige, men forbeholder sig stadig at kunne gribe ind.

Med en ny model er det uafklaret, om Forsyningstilsynet vil tilsidesætte denne.

Selve opgørelsen til en forholdsmæssig del af de nye investeringer kan forekomme rimelig, da det netop er det, forbrugeren skal være med til at betale over de faste afgifter.

Og det er det, som ellers skal betales mere af de øvrige i området, hvis en forbruger udtræder uden at betale.

Så modellen svarer til betragtningen bag udtrædelsesgodtgørelse om, at "forbrugeren skal rydde op efter sig", og ikke lade de øvrige hænge på regningen.

Der er dog ingen sikkerhed for, hvad Forsyningstilsynet vil mene i givet fald.

Der er en betydeligt øget risiko for, at Forsyningstilsynet vil finde, at det er urimeligt, at forbrugeren skal betale sin del, når forbrugeren ikke har fået nogen varmeleverance.

Hvis Forsyningstilsynet træffer afgørelse, kan den indbringes for Energiklagenævnet og derfra til domstolene.

Det er ikke sikkert, at Forsyningstilsynet vil se på en sådan sag.

Forsyningstilsynet kan vælge at sige, at det er et spørgsmål om parternes civilretlige aftale, og at sagen derfor hører under Ankenævnet på Energiområdet, jf. nedenfor under punkt 7.2.

7.2 Ankenævnet på Energiområdet

Ankenævnet på Energiområdet ("Ankenævnet") er et forbrugerklagenævn.

I en række sammenhænge lægger Ankenævnet den praksis efter varmforsyningslovens regler til grund, der kendes fra Forsyningstilsynet og Energiklagenævnet, selvom der er tale om beføjelser, der efter varmforsyningsloven kun tilkommer Forsyningstilsynet.

Det er uvist, om Ankenævnet i en sag om udtrædelsesgodtgørelse før tilslutning vil tiltage sig en sådan kompetence.

Ankenævnet har dog også den mulighed at anse modellen for urimelig ud fra aftalelovens § 38 c om urimelige forbrugervilkår.

En afgørelse fra Ankenævnet kan indbringes for domstolene

7.3 Praksis

Vi er ikke bekendt med praksis fra Forsyningstilsynet, Energiklagenævnet, Ankenævnet eller domstolene om en sådan model.

Det skyldes antagelig også, at det først er nu, at en sådan model overvejes benyttet.

Vi er heller ikke bekendt med en praksis, der kan give en nærmere vejledning om det forventelige resultat.

Der er som nævnt en mærkbar risiko for, at man vil anse det for urimeligt, at en forbruger skal betale et større beløb uden at have fået fjernvarme endnu.

7.4 Forbrugeraftalelovens opsigelsesregler

Som nævnt under punkt 2 er det vores vurdering, at forbrugeraftalelovens regler finder anvendelse på en aftale om fjernvarmelevering.

Det giver forbrugeren en ret til at sige op med kort varsel.

En sådan ret kan siges at være illusorisk, hvis der skal betales et større beløb i anledning af en opsigelse.

Vi er ikke bekendt med, at dette spørgsmål er blevet bedømt i praksis i forbindelse med varmforsyning.

Der er dog en betragtelig risiko for, at det vil blive inddraget i en retssag om udtrædelsesgodtgørelse på et tidspunkt. Denne risiko er større, hvis der er tale om en model, der ikke svarer til Dansk Fjernvarmes, og som medfører, at forbrugeren skal betale uden at have fået leveret varme.

Det er også en mærkbar risiko for, at en forbruger vil kunne få medhold i dette synspunkt.

Da der er tale om regler, som bygger på EU-regler, vil spørgsmålet i sidste ende kunne blive afgjort af EU-domstolen.

8. VIRKNINGEN AF EN SÆRLIG MODEL PÅ OPNÅELSE AF AFTALER OM TILSLUTNING

I almindelighed ved forbrugerne ikke, at der kan blive tale om betaling af udtrædelsesgodtgørelse ved opsigelse af fjernvarmelevering.

Det må forventes at føre til en betydelig betænkelighed ved at tilmelde sig til fjernvarme, hvis det gøres meget klart for forbrugerne, at det vil blive tale om betaling af udtrædelsesgodtgørelse ved opsigelse.

Det vil så meget desto mere kunne blive tilfældet med en model, som vil gøre det aktuelt at skulle betale, uanset hvilken tilslutning, der bliver tale om, og uanset hvornår der siges op, herunder før der er sket tilslutning,

Det er nærliggende, at det i mange tilfælde vil føre til, at det ikke kan opnås den nødvendige tilslutning til, at projektet kan gennemføres.

Om dette er godt eller dårligt afhænger er en politisk vurdering.

Kommunen kan som garant således vurdere, at det er bedre ikke at gå i gang med et projekt, hvis der ikke er tilstrækkelig vilje hos forbrugerne til at forpligte sig, frem for at det reelt kun er kommunen, der forpligter sig og løber en (stor) risiko.

Horten den 18. april 2024

Egil Worm